

גנזי המלך

קובץ שבועי בעניני יהדות מהוצאת **ארבע נופות**

366

להזמנת עלונים ולפרסום טל: 0732-776776 03-6777779 מופץ בכל הארץ ב-40,000 עותקים

"וַיִּתְעַבְרָה ה' בִּי לְמַעַנְכֶם וְלֹא שָׁמַע אֵלַי וַיֵּאמֶר ה' אֵלַי רַב לָךְ אֶל תּוֹסֵף דַּבֵּר אֵלַי עוֹד בַּדָּבָר הַזֶּה"

הפוך בה והפוך בה דכולא בה

מתוך דרשותיו של הרב אמנון יצחק שליט"א

בה לחיי העוה"ב. גם באחת, כבר בא בנקודה.

בספר 'מעלות התורה' מביא בשם הגר"א ז"ל; דמה שנזכר תרי"ג מצוות אינם אלא שרשים, אבל הם מתפשטים לשרשים הרבה, כי בכל מצוה ובכל דיבור מדברי התורה נכללו כל התורה וכל המצוות כולן, כללותיהן ופרטיהן ודקדוקיהן ולכן נמשלה התורה לעץ, **כמ"ש (משל"ג); "עץ חיים היא למחזיקים בה".** כמו שהעץ שרש אחד מתפשט לכמה ענפים וכל ענף וענף לכמה שרביטים וכל שרביט ושרביט לכמה פירות וכל פרי ופרי יש בו כמה וכמה גרעינים וכל גרעין יש בו כח להוציא אילן שלם עם השרשים והענפים ושרביטין ופירות וגרעינים, כח המצמיח עוד אילן וכן לאין תכלית וכן מכל ענף יוכל לנטוע עץ שלם עם כל הנ"ל, כן הוא בדבורי התורה והמצוות, כל דיבור ומצוה כולל כל המצוות והדיבורים עיי"ש.

וכן כתב המהר"ל ז"ל בהקדמתו לספרו 'אור חדש' כי מה שאמרו בגמ' ('שבת פח.); **'אף על פי כן, הדור קבלוה בימי אחשורוש' היינו;** כי כאשר הוסיפו

המשך בעמ' 2 <<<

ומצוות" מאיר לנו בנקודה נפלאה מקפת כל התורה ועבודת האדם וכן כותב; 'מעיקרי האמונה בתורה; כי כשיקיים אדם מצוה מתרי"ג מצוות כראוי וכהוגן ולא ישתף עמה כונה מכוננת העולם בשום פנים, אלא שיעשה אותה לשמה מאהבה, כמו שבארתי לך, הנה זכה בה לחיי העולם הבא! ועל זה אמר רבי חנניא; כי המצות בהיותם הרבה, אי אפשר שלא יעשה אדם בחייו אחת מהם על מתכונתה ושלמותה. ובעשותו אותה המצוה, תחיה נפשו באותו מעשה' עיי"ש.

הנה כי תרי"ג המצוות נקודה אחת להם ולנקודה אחת הן כולן. בזהרה נקראים תרי"ג המצוות 'תרי"ג עיטין', עצות. איך לבוא אל הנקודה האמצעית, לא הן כשלעצמן הינן התכלית. דרכים הן, להגיע אל הנקודה והתכלית; נתיבות ישרות לעילאי עילאין, שרשא דשרשין, ממנה האצילות לכל ובה כלולים כל, נעוץ סופו בתחילתו. ואדם הזוכה ומקיים מצוה אחת מאלה התרי"ג המצוות כראוי וכדברי הרמב"ם ז"ל; **'לא ישתף עמה כונה מכוננת העולם בשום פנים, אלא שיעשה אותה לשמה מאהבה הנה זכה**

ברש"י; 'דבר אחר, רב לך הרבה מזה שמור לך, רב טוב הצפון לך'. ובמדרש (מובא ברבנו בחיי); 'רב לך, דיין מה שצפון לך'. והתמיהה רבה, להגיד על רוחניות בלשון די? הלא נצחיות הוא בסוד אין סוף וכי הגבלה תשים בהם, להגיד עליהם כי כבר באו לקצם ותכליתם? וכי אין כבר תוספות להם?

ובגמ' (סוטה יד.) אמרו; 'דרש רבי שמלאי: "מפני מה נתאוה משה רבנו ליכנס לא"י? וכי לאכול מפריה הוא צריך? או לשבוע מטובה הוא צריך? אלא כך אמר משה; 'הרבה מצוות נצטוו ישראל ואין מתקיימין אלא בא"י, אכנס אני לארץ, כדי שיתקיימו כולן על ידי'. אמר לו הקדוש ברוך הוא: 'כלום אתה מבקש אלא לקבל שכר? מעלה אני עליך כאילו עשיתם'".

והשאלה עומדת וכי אדם המתאוה לקיים כל המצוות שבתורה, אומרים לו די?! אומרים לו מספיק במה שיש לך?! ואין לו צורך להוסיף לעלות מעלה?

והנה הרמב"ם (בפירוש המשניות סוף 'מכות') על המשנה; 'רבי חנניא בן עקשיא אומר: 'רצה הקב"ה לזכות את ישראל, לפיכך הרבה להם תורה

תמונות מהרצאותיו של הרב אמנון יצחק שליט"א בשבוע שעבר בצפת, כולל בטבריה ובקרית עקרון

גנזי המלך דברים הטעונים גניזה גנזי המלך דברים הטעונים גניזה

>>> המשך מעמ' 1

במצות מקרא מגילה וכאשר יש כאן הוספה, א"כ העיקר קודם, בזה קבלו כל התורה שהיא ראשונה. ובתוספת נמצא העיקר מק"ו ע"כ. כי כל התורה אחת היא ומשהו ממנה כולל כולה וכשמקבלים אחת, הנה זה קבלה על כולה.

אמרו ית'; דייך, מה שצפון לך אין זה ענין לגרועותא. גילוי הוא, שגילה לו הקב"ה מסוד הצפון, מסוד: **"עין לא ראתה אלקים זולתך"**. כבר הגעת לפנימי פנימיות, לנקודה ממנה חוזר חלילה ואין סוף לעדי עד. וזה פירושו; די! כי בה כלול הכל, כאילו עשיתם ודאי ומה תוסיף ואין בה? כי בה צדיקים יושבים ונהנים מזיו השכינה בנצח נצחים.

חז"ל אמרו (איכ"ר ג מ) **על הכתוב: "מה יתאונן אדם טי?" דיו שהוא חי.** ר"ל; כי בסוד החיים כבר לא יחסר כל בו. אין תענוג כתענוג החיים. גם חיים לבד, מי יערכנו? הלא גם בתהום צרות ויסורים מבקשים לחיות. משה רבנו התחנן גם על חיים לבד. גם על חיים של צפור עוף, אך ורק למען לחיות; **"כי עמך מקור חיים"** (תהלים לו), כל חיות ממקור חי העולמים ית' יבואו; **"נאפתם הדבקים בה' אלקיכם חיים פלכם חיים"**, כל חיים, מדבקות בה' מוצאם. וא"כ **"מה יתאונן!?"** די שהוא חי ודאי! (דעת תורה).

"צלה ראש הפסגה נשא עיניו ימה וצפנה ותימנה ומזרחה וראה בעיניו פי לא תעבר את היקדו הנה" (דברים ג כז)

איתא ב'ילקוט' (דברים ג רמז תתכב); **"צלה ראש הפסגה"** מכאן, אמר רבי אלעזר בן יעקב: **"יפה שעה אחת בתפילה, יותר ממעשים טובים, שמכל מעשיו של משה, לא נאמר לו "צלה" ובדבר זה נאמר לו "צלה".** וכן איתא (ברכות לב); **"אמר רבי אלעזר: גדולה תפלה, יותר ממעשים טובים. שאין לך גדול ממעשים טובים, יותר ממשה רבנו. אף על פי כן, לא נענה אלא בתפילה, שנא': "אל תוסף דבר אלהי" וסמך ליה; "צלה ראש הפסגה".** והיינו: דבחינה זו למלאות המבוקש יפה תפילה, דאף במקום שכל המעשים טובים אינם פועלים התפילה פועלת, דבכחה לפעול יותר ממה שראוי לאדם אף אחרי מידת הרחמים.

והנה נחלקו הראשונים ז"ל בענין חיוב תפילה; להרמב"ם (בפ"א מ'תפילה ה"א); התפילה היא מ"ע דאורייתא. **ולהרמב"ן** (ספר מצוות מצוה ה'); תפילה דרבנן. **כן סובר רש"י** (ברכות כ:). לא נחלקו אלא בדין חיובה. אבל עצם מציאות התפילה חשיבותה ופעולתה, הרי הוזכרה בתורה פעמים רבות, כמו תפילות משה. **ואמרו חז"ל** (ברכות כו:); **"תפילות אבות תקנום; אברהם תיקן שחרית. יצחק מגנה. יעקב ערבית.** ובתורה מפורש שהאבות

התפללו; "ואברכהם עוננו עמד לפני ה'" (בראשית יח), היינו; בתפילה, כמפורש שם בתרגום אונקלוס. בכל מקום **דכתיב בתורה: "ויקרא בשם ה'",** דפירושו הפשוט; דפרסם שם שמים בעולם, **פירש הת"א; 'וצלי קדם ה'."**

הרי דעצם עבודת התפילה, גדולתה וחשיבותה עבור האדם היא מן התורה, היא מציאות קיימת. אלא דנחלקו בדין חיובה; דסובר הרמב"ן דמה"ת אין חיוב מיוחד על האדם להתפלל וכי יש צורך שהתורה תחייב אותו. הרי טבע הדברים מחייב ענין תפילה, **כנאמר: "אם לא שויתי לדוממתי נפשי כגמל צלי אמו"** (תהלים קלא). וכשם שאין צריך לחייב את התינוק שיקרא אמא, כי מאליו יעשה כן, אחרי שהכיר כי צריך הוא לה ומילוי הצטרותו הוא ממנה.

כך ועוד יותר לאין שיעור, זקוק האדם לבוראו בכל רגע ורגע ממש, בכל עניני גופו ובכחות גופו ונפשו, שיפעלו ויתקומו בשלמות שראוי לקיומו, כמו שאנו אומרים בתפילה; **"על חיינו המסורים בידך ועל נשמותינו הפקודות לך ועל נסיד שבכל יום עמנו ועל נפלאותיך שבכל עת."** ואמרו חז"ל (בר"ר י"ד י"א); **"על כל נשימה ונשימה תהלל י-ה."**

(בתנ"כ"א זוטא פרק ט"ו) **הובא ב'ילקוט' ונצבים;** **"אמר דוד; "אני מגיד גדולתו וגבורתו ומלכותו של מלך מלכי המלכים הקב"ה, שבכל יום ויום אדם נוצר. ובכל יום ויום אדם נברא. ובכל יום ויום, מכלכלין אותו כתינוק על שדי אמו, כפרי מעשיו"** ע"כ. וגם היכולת לעזורו היא בלי תכלית. ואין אחר בעולם שיוכל לעשות כזאת. עאכ"כ שטבע הדברים מחייב את ענין התפילה. אדרבא, אם מתפלל רק בשביל חיוב שהוטל עליו, הוא גפם וחסרון בענין התפילה, **כאמרם** (אבות פ"ב); **"אל תעשה תפילתך קבע, אלא רחמים ותחנונים לפני המקום."**

ונראה דעיקר ענין התפילה הוא **'רחמים ותחנונים לפני המקום'**. וכן אמרו (ברכות כ:); **דנשים חייבות בתפילה 'דרחמי נינהו'. והא דאמרו** (שם לב). **ד'לעולם יסדר אדם שבחו של מקום ואה"כ יתפלל'** לשאר צרכיו, אין זה בגדר פיוס לפני התפילה כדי שתקובל תפילתו וימלאו בקשותיו. **דקרא כתיב** (דברים י'); **"נלא יקח שחד אחז"ל;** **'אפילו שוחד מצוה'**, אלא ענין הקדמת השבח הוא להכשיר עצמו ולרומם הכרתו, דע"י דמקדים שבחו של מקום יכולתו חסדו ורוממותו, מגביר בנפש הכניעה וההתבטלות הגמורה לפניו ומחזק הכרתו שהכל בא לו מידו של הקב"ה ואז מתפלל מעומק הלב ובכניעה הראויה. נמצא דבהקדמת השבח, מכין נפשו לתפילה ומכשירה להתעלות. ממילא תפילתו מוכשרת יותר.

והנה יסוד ענין התפילה הוא, שנהיה קשורים לבורא ופונים אליו ונכיר כי הכל ממנו, ע"י התפילה משתרשת הכרה זו והנה כמו בכל עניני התורה שצריך למעשים המעשים נקנית השלמות בנפש, כן הוא גם בענין התפילה, דזה שאנו חסרי כל וצריכים לפנות תמיד לבורא, זה עצמו הוי עשיה להשלים ולחזק הכרת הבורא והכניעה לו ית' ולכן גם אחר קניית הידיעה מצד ההתבוננות ומצד הקדמת שבחו של מקום, עדין צריכה ההתקרבות והכניעה לבורא לתפילה ותחנונים כדי להשתרש בעומק הנפש, כמו שהוצרכנו לעולם העשיה לקניית השלמות, דכללא הוא דאין להשיג השלמות ע"י הדעת בלבד.

ונמצא דהתפילה היא המעשה להשליט בנפש הדעות הנכונות וההכנעה מהבורא, **אמרו בגמ' (יומא עו); 'שאלו תלמידינו את רבי שמעון בן יוחי: "מפני מה לא ירד להם לישראל מן פעם אחת בשנה?"** אמר להם: **"אמשול לכם משל, למה הדבר דומה; למלך בשר ודם שיש לו בן אחד, פסק לו מזונותיו פעם אחת בשנה ולא היה מקביל פני אביו, אלא פעם אחת בשנה. עמד ופסק מזונותיו בכל יום והיה מקביל פני אביו כל יום. אף ישראל, מי שיש לו ארבעה וחמשה בנים היה דואג ואומר: 'שמא לא ירד מן למחר? ונמצאו כולן מתים ברעב'. נמצאו כולן מכוונים את לבם, לאביהן שבשמים"** ע"כ. הרי דתכלית התפילה ובקשת הצרכים היא לכוון את לבנו לאבינו שבשמים. ובזה מובן מאד ענין **'תפילות אבות תקנום'** (ברכות כו:). דהם פרסמו האמונה בהש"ת בעולם וענין הבטחון בבורא והכניעה אליו הלא זה קשור בעיקרי האמונה ונובעים מאמונת היחוד וזה נקבע ע"י התפילה.

כתיב (תהלים יב); **"פָּרַם יְלוֹת לִבְנֵי אָדָם."** ופ"ל חז"ל (ברכות ו:); לענין התפילה, שהיא מן ה'דברים העומדים ברומו של עולם ובני אדם מזולזלין בהם'. הרבה ענינים ישנם בתפילה וכ"א מהם עומד ברומו של עולם, הבריאה מסודרת בזה האופן שהתפילה משפיעה על הנהגת העולמות להמשיך שפע טוב ולהטיב לברואים, לא כמגיע להם לפי מעשיהם בדין ואפילו לא ע"פ מידת הרחמים, אלא שהתפילה בכחה בעצם להמשיך שפע טוב וזהו **שאמרו** (ברכות לב:); **'גדולה תפילה יותר ממעשים טובים, שאף משה רבנו לא נענה אלא בתפילה'**, דגדולה תפילה שבכחה לפעול ולהשפיע אפילו במקום שמע"ט אינם מועילים והתפילה משפיעה גם בענינים רוחניים.

וכבר ביארנו דפולגת הפוסקים, אי תפילה דאורייתא, או דרבנן? אינה אלא

<<< המשך בעמ' 6

גלות ותשובה

הגאולה. וע"כ, אל יפלא בעינינו, במה נזכה בדור הזה לגאולה, הלא 'אכשר דרא' ואדרבה, בדורות הקודמין היינו עומדים במצב יותר קרוב לעבודת ה' אבל האמת היא, שכיום, שנתקיימו בנו כל היעודים האמורים במסכת 'סנהדרין' ובסוף מסכת 'סוטה' על זמן הגאולה. וגם הפזור והטלטול בקצות הארץ גדול מאוד ונתקיים בנו; "אם יקנה נדקף בקצה השמים" ('דברים' ל) א"כ נוכל לקוות, כי התקבצו כל הדברים יחד. ובהתעוררות תשובה מועטת נוכל לקוות כי יקרב ה' את הגאולה. כי הצרות הגיעו למעלה ראש, הגלות נתארכה, עד שנוכל לומר בפשיטות, כי כבר הגיע זמן אחרית הימים. וא"כ, עתה בודאי החיוב עלינו להתעורר לתשובה. ויקויים בנו הבטחת התורה בפרשת 'נצבים' ('שם'): "וְשָׁבַת עַד ה' אֱלֹהֶיךָ וְשָׁמַעְתָּ בְּקוֹלוֹ... וְשָׁב ה' אֱלֹהֶיךָ אֶת שְׁבוּתָךְ וְרָצַמְךָ." ('חפץ חיים') ■

שְׁנַעְתֶּם". מתוך זכות אבות, דכתיב: (שם) "וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת בְּרִיתוֹ". ומתוך רחמים, דכתיב: (שם) "וַיִּרְא אֱלֹהִים אֶת פְּנֵי יִשְׂרָאֵל". מתוך הקץ; (שם) "וַיִּדַע אֱלֹהִים... וַאֲפֹרָה לַעֲתִיד לְבוֹא, אֵין נִגְאָלִים אֵלֶּא מִתּוֹךְ חֲמִשָּׁה דְבָרִים הַלְלוּ: מִתּוֹךְ צָרָה, דְכֵתִיב: "בְּצַר לָךְ" הֲרֵי מִתּוֹךְ צָרָה. "וְשָׁבַת עַד ה' אֱלֹהֶיךָ" ('דברים' ד) הֲרֵי מִתּוֹךְ תְּשׁוּבָה. "כִּי קָל כְּחוֹם ה'" הֲרֵי מִתּוֹךְ רַחֲמִים. "וְלֹא יִשְׁפַח אֶת בְּרִית אֲבֹתָיִךְ" ('שם') הֲרֵי מִתּוֹךְ זְכוּת אֲבוֹת. "וּמִצְאוּךָ פֶלַח הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה בְּאַחֲרֵית הַיָּמִים" ('שם') הֲרֵי מִתּוֹךְ הַקֵּץ. ע"כ. ובאור המאמר הוא, שכל חמשה דברים הללו יסייעו לגאולה. והכונה היא שאילו היינו תוזרים בתשובה שלמה, אז היא בעצמה היתה מביאה הגאולה, אף שלא בזמנה, שכתוב: "הַיּוֹם אִם בְּקוֹלוֹ תִשְׁמָעוּ". אבל בזמן שאין התשובה שלמה, אז צריכים לכל אלו, לקרב

"וְהַפִּיץ ה' אֶתְכֶם בְּעַמִּים... וּבְקָשָׁתָם מִשָּׁם אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ וּמִצְאָתָהּ כִּי תִדְרָשׁוּנוּ כָּל לְבָבָהּ וּכְלֵל נִפְשָׁהּ. בְּצַר לָךְ וּמִצְאוּךָ... בְּאַחֲרֵית הַיָּמִים וְשָׁבַת עַד ה' אֱלֹהֶיךָ וְשָׁמַעְתָּ בְּקוֹלוֹ" ('דברים' ד כז-ל)
הפרשה הזאת מרמזת על זמן הגאולה, כדאיטא ב'ילקוט שמעוני' (רמז תתכז). 'בפרשה זו הראה משה לישראל, אם חטאו, היאך הן עתידין לגלות. והיאך הן עושין תשובה. והיאך נגאלין. היאך הן חוטאין, דכתיב: "וְעִשְׂתֶּם הֲרָעָה..." ואח"כ; "וְהַפִּיץ ה' אֶתְכֶם בְּעַמִּים". ואח"כ; "בְּצַר לָךְ...". א"ר אליעזר: "כשנגאלו ישראל ממצרים, לא נגאלו אלא מתוך חמשה דברים אלו; מתוך צרה. ומתוך תשובה. ומתוך זכות אבות. ומתוך רחמים. ומתוך הקץ. מתוך צרה, דכתיב: ('שמות' ב) "וַיִּנְאָחֻךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל". מתוך תשובה, דכתיב: (שם) "וְתַעַל

אוכל בשרו

למות. אך מה גדולה היתה תמיהתו, בשעה שראהו אוכל בשר לתיאבון. פנה האיש בשאלה, אל העומדים לידו: "הגידו נא לי, אחי ורעי, האמנם, זהו האיש שנידון למות בעון בגידה במלכות?" השיבו לו: "הן, זהו האיש". "אם כן", הוסיף ושאל "כיצד קרה הדבר שהוא יושב ואוכל כאן בשר?" השיבו לו הללו בבת צחוק: "אי לך, שוטה שבעולם, כלום אינך רואה שאדם זה, את בשר עצמו הוא אוכל?"! והנמשל; אמנם, ישנם דברים רבים בהנהגת העולם, בין הנראים בעינינו משונים ותמוהים. בין השאר, תמיהים אנו על שלות הרשעים. אך דומים אנו בתמיהתנו זו, לאיש שדימה אכילת בשר עצמו, לסעודה דשנה. זאת משום, שכאשר הקב"ה מספק לבני ישראל את צרכם, הוא משלם להם רק את הפירות של מעשיהם הטובים. בקרן, אין הוא נוגע כלל. היא שמורה להם לעולם הבא, כמבואר במשנה הנ"ל. לא כן, האנשים אשר סרו מדרך ה' לגמרי. מסולקים הם מהעולם הבא. אם יש להם איזו שהיא זכות, בגין מצוה שעשו (כגון שענו אי פעם, אפילו בקטנותם, אמן על ברכה), משלם להם הקב"ה גם את הקרן בעולם הזה; וממילא יהיו אבודים לגמרי בעולם הבא. עד בואם שמה, כבר לא תשאר להם שום זכות. על זה נאמר כאן: "וּמִשְׁלֵם לְשִׁנְאָיו אֶל פְּנֵיו לְהֶאֱבִידוֹ" ('דברים' ז). שכן כזה, הוא בבחינת עונש, כמי שאוכל בשר עצמו, כי בכך הוא מכלה את הקרן שלו. ועל זה רמז הכתוב בקהלת: "הַכֶּסֶל הַבֶּקֶת אֶת יָדָיו וְאָכַל אֶת בְּשָׂרוֹ." ('קהלת' ד) ■

שבעיר הבירה, בו יכלאו את הבוגד ושם ימות ברעב ובצמא. קול העביר המלך בכל מלכותו לבני עמו, שיבואו ויראו בהיעשות דינו של הבוגד. דברי המלך נעשה ככל אשר ציוה. קהל עצום היה מתאסף יום יום בכרך השוק, לפני בנין הזכוכית, כדי לראות בקיצו של האסיר הבוגד. ביום הראשון, היתה רוחו של האסיר טובה עליו. לפני שהוכנס לבית כלאו, אכל ארוחה דשנה, אחר כך ישב בכורסא נוחה, לעיני קהל הסקרנים שעמד בחוץ וקרא בספר. ביום השני, כבר ניכרו בפניו סימני עצבות ודאגה. הרעב החל להציק לו. האנשים שבחוץ, ראוהו פוסע באי שקט בין קירות הזכוכית. ביום השלישי, ראו הכל, כי פניו של האסיר נפלו מאד, ידיו רעדו ועיניו היו מביטות בלהט של רעב, על המון האנשים, אשר ביניהם היו רבים שהחזיקו בידיהם דבר מאכל. ביום הרביעי, עזבוהו כחותיו. כבר קשה היה לו לעמוד על רגליו, התהלך בכבדות, בצעדים כושלים, תוך כדי שהוא נתמך בקיר לבל יפול. ביום החמישי והשישי, לא יכול היה לקום ממקומו. הכל ראוהו שוכב על הרצפה, מתפתל בכאב ויסורים. ביום השביעי, התרחש הדבר הנורא; לעיני כל העומדים בחוץ, קרע הבוגד מלבושיו מעליו, תקע את שיניו בגופו החשוף ותלש מלוא פיו, בשר מבשרו והתחיל לועס ובלוע. באותו יום, הגיע ובה לעיר הבירה, אדם שהתגורר באחת העיירות המרוחקות שבקצה גבול המדינה. גם אליו הגיעה השמועה על קיצו האיום של הבוגד, הוא מיהר לבוא אל בנין הזכוכית והביט בסקרנות רבה, על הנידון

"וּמִשְׁלֵם לְשִׁנְאָיו אֶל פְּנֵיו לְהֶאֱבִידוֹ לֹא יֵאָחַר לְשִׁנְאוֹ אֶל פְּנֵיו יִשְׁלֵם לוֹ" ('דברים' ז)
אל יהא לפלא בעיני האדם, אומר בעל ה'חפץ חיים' זצ"ל בספרו 'שם עולם' (פרקו) בראותו מחללי שבת בשאט נפש, שההצלחה מאירה להם פנים. כעין זה יקשה גם לכל מי שלמד את המשנה: 'אלו דברים שאדם אוכל פירותיהן בעולם הזה' ('פאה' א א). והלא רואים אנו בעליל אנשים, שאין בהם אפילו מעשה טוב אחד הנמנה שם במשנה, שבכל זאת ביתם מלא כל טוב. על כל אלה אין לתמוה ולהתפלא. שכן, המתבונן היטב יראה, שבסופו של דבר כאשר תתמלא סאתם, תשלח מארה בנכסיהם ויכלו לגמרי. אך גם אם כילו את ימיהם בטוב ובנעימים, הלכו לעולמם מדושני עונג מרוב כל, אין להסיק עדין מאומה. ויבואר הדבר ע"פ משל; מעשה במלך אחד, שהיה לו רע וידיד. גילה לו את כל צפוניו. הן סודות המלוכה והן סודותיו הפרטיים. אהבה יתירה אהב המלך את ידידו זה. בלעדיו לא היה מרים את ידו ורגלו בעניני המדינה. ברם, פעם אחת גילה המלך לתמהונו הגדול, כי ידידו הטוב הינו בוגד. בעד בצע כסף, מסר סודות מלוכה חשובים למלך אחר, מבעלי דבבו. ההוכחות היו גלויות וברורות. יותר משכעס המלך על בגידת ידידו, היה לבו מלא צער וכאב. אף על פי כן, גמר בדעתו לפסוק לבוגד, דין שהוא למופת ולאות לבני מרי, כדי שיחרת שמו לקללה ולדראון עולם. מה עשה? ציוה להקים בנין גדול, שכל קירותיו עשויים זכוכית, הבנין יוקם באמצע ככר השוק

פרשת 'ואתחנן'

"פֶּן תִּשְׁחַתּוּן וְעִשִּׂיתֶם לָכֶם פֶּסֶל"

הצדיק רבי לוי יצחק מברדיצב מגלה דעתו על "החסידים" הצבועים

"לא תרצח ולא תנאף ולא תגנב ולא תענה ולא תמד" (דברים' ה יז-יח)

חמשת הדברות האחרונות, קשורות בפרשה זו בו' החיבור. בענין זה מובא בפסיקתא: ד' וויין (המחברות את הדברות האחרונות) כנגד כ"ד ספרים (כתבי הקדש), שיהיו עתידים לעמוד לישראל. לדברי ר' יצחק אברבנאל; נוספו ה'וויים' בדברות האחרונות בפרשה זו, להורות לנו, שלא די להתרחק מעבירה אחת, אלא יש להתרחק מכל העברות! כי **'עבירה גוררת עבירה'** ('אבות' ד ב). והמגלה חולשת דעת כלפי עבירה אחת, פותח פתח להכשל בעבירות נוספות. **וכבר הורו לנו חז"ל; 'כיון שעבר אדם עברה ושנה בה, נעשית לו כהיתר'** ('יומא' פו)

אחד הרבנים הרפורמים, נפגש פעם עם ר' עזריאל הילדסהיימר, מגדולי הרבנים החרדים בגרמניה במאה ה'טו;

והחל מסביר לו בהתלהבות רבה, עד כמה נחוץ לעשות תיקונים בדת, בתחום של קיום המצוות המעשיות; "אם רוצים אנו, שבנינו אחרינו ישמרו את המצוות העקריות של התורה" **קרא הרב הרפורמי בלהט** "עלינו להקל מעולם ולבטל או לשנות כמה וכמה מצוות, שאינן מדברות כיום ללבם של בני הדור הצעיר". **השיב רבי עזריאל הילדסהיימר לרב הרפורמי;** "בפרשת 'נאִתְחַנֵּן' קורא משה לבני ישראל: **'ולא תגזעו מִמֵּנוּ, לְשִׁמּוֹר אֵת מִצְוֹת ה' אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר אָנֹכִי מִצְוֶה אֲתֶכֶם'** ('דברים' ד ב) בפסוק זה הורה לנו משה רבנו עליו השלום, שאם יטיפו באזננו, שיש לגרוע מן המצוות, בנימוק המשכנע, שהמטרה היא קדושה ונאצלת, **"לְשִׁמּוֹר אֵת מִצְוֹת ה' אֱלֹהֵיכֶם"** גם אז אסור לנו להתפתות ולקבל את ההצעה לגרוע משהו מן המצוות, שניתנו לנו לדורות עולם. כי תרי"ג מצוות התורה, משולות לגל אגוזים גדול, בו ערוכים האגוזים במדויק זה לצד זה וזה עם"ג זה. וכאשר אתה נוטל אגוז אחד מן הגל, עלול אתה למוטט חלילה את הגל כולו. זאת ועוד; לא רק על התורה שבכתב, עלינו לשמור כבבת עינינו, אלא

משום; **"כי תדרשנו כָּל לִבְכָּהּ וּבְכָל נִפְשָׁהּ"**, שביקש והתפלל בכונה הראויה וע"כ השיג את בקשתו. (גן רוה' בשם ספר 'אהל מועד')

"פֶּן תִּשְׁחַתּוּן וְעִשִּׂיתֶם לָכֶם פֶּסֶל" ('דברים' ד טז)

הצדיק רבי לוי יצחק מברדיצב יצא חוצץ נגד חלושי הדעת, החיים כחסידים יראי שמים, כל אימת שהם מצויים במחיצת חסידים כמותם. וכאשר הם נקלעים לחברה של 'חפשים', פורקי עול תורה ומצוות, משתדלים הם להראות כבני הסביבה ומצניעים ככל האפשר את דמותם החסידית. אנשים מסוג זה, **אומר הרבי מברדיצב;** אינם אלא **'צבועים'**, המסגלים לעצמם **'תמונת פל סקל'** ('דברים' ד) **'דמות כל צורה'**, ('אונקלוס') בהתאם לחברה שמצויים בה. **לעומת זאת;** חסיד אמיתי אינו משנה כמלוא גימה מדמותו ומהויותו; ובכל מקום שבא, מפגין בגאווה את דביקותו בתורה ובמצוות הבורא.

"אָנֹכִי ה' אֱלֹהֶיךָ" ('דברים' ה ו)

צא וראה; אומרים חכמי ישראל, שעשרת הדברות נאמרו מתחילתם ועד סופם בלשון יחיד. בכך מורה לנו התורה, **שכל אחד ואחד מישראל צריך לומר:** "בשבילי נתנו הדברות ועלי מוטלת החובה לקיים את כל הכתוב בהם". בענין זה היה אומר **'החזרה מלובלין'** (ר' יעקב יצחק הורביץ); עשרת הדברות נאמרו בתורה בלשון יחיד, כדי להתריע באזני כל אדם מישראל; **אפילו יסור חלילה כל העולם כולו מדרך התורה, אתה לא תלך אחריהם,** כי לך אישית ניתנה התורה, **ככתוב (שם):** **"אָנֹכִי ה' אֱלֹהֶיךָ"**; **"לא יִהְיֶה לְךָ אֱלֹהִים אֲחֵרִים על פְּנֵי"**; וכן כל דיבר ודיבר.

חורבן עצמו

ב'שלחן ערוך' כתוב (או"ח סימן א הלכה ה): **'ראוי לכל ירא שמים שיהא מיצר ודואג על חורבן בית המקדש'**. שואל הרבי מקוצק: "הרי השלחן ערוך ניתן לכל יהודי, א"כ איך נכתבה הלכה רק למי שהוא **'ירא שמים'**. ומה יעשה מי שהוא אינו ירא שמים?" **אומר הרבי מקוצק:** **"ירא שמים"**, יתאונן ויבכה על **'חורבן בית המקדש'**, אך מי שאינו ירא שמים, יבכה על החורבן של עצמו".

"ונשמתם מאד לנפשתיכם" ('דברים' ד טו)

בעצם, היה הכתוב צריך לומר: 'ושמרתם את נפשותיכם', מהי אפוא משמעותה של הלשון: **"ונשמתם"**? ברם, כאן מרומזת המצוה של שמירת הגוף והבריאות. וכך הוא פירושו של הפסוק: **"ונשמתם מאד"**, השתדלו לשמור על בריאות גופכם, **"לנפשתיכם"**, למען נפשותיכם, שכן חולי הגוף, גורם גם להחלשת הנפש. ('אור צדיקים') מכאן לומד ה'חפץ חיים' את האיסור לעשן, כי העישון מקפח את הבריאות. ואין האדם רשאי לחבל בעצמו.

"ובקשתם משם את ה' אלקיך ומצאת" ('דברים' ד)

פתח הכתוב בלשון רבים: **"ובקשתם"** וסיים בלשון יחיד: **"ומצאת"**? ברם, כלל זה לימדנו חכמינו; שבראותנו שני בני אדם שלקו באותה מחלה, זה התפלל ונענה. וזה התפלל ולא נענה. הרי זה משום שהראשון התפלל תפילה שלמה, בכונה. ועל כן נענה. ואילו השני, לא התפלל בשלימות ובכונה וע"כ לא נענה. (ראש השנה יח). הוא אשר אמר הכתוב: **"ובקשתם משם את ה' אלקיך ומצאת"** שניכם תבקשו רחמים מאת ה' אלקים. **אעפ"כ;** **"ומצאת"**, רק האחד משניכם,

גנזי המלך דברים הטעונים גניזה גנזי המלך דברים הטעונים גניזה

לעולם הבא, ליטול שכרם' (רש"י). אולם, רשע העושה מצוה, ודאי לא עשאה לכבוד השי"ת ורק בשביל כבוד ותועלת, עבור מצוה שכזו, משתלם שכרו המועט בזה העולם ומאבדו מן העולם הבא. (חפץ חיים' עה"ת)

וע"ז הצלחת הרשעים בעוה"ז, היה מפרש את הכתוב: "בפרח קשעים כמו עשב ונציצו כל פעלי און להשקדם עדי עד" (תהלים' ז). שהדבר דומה לחולה שסבל ממחלה, שנלאו הרופאים לרפאותה, עד שבא מומחה גדול וימצא תרופה למחלתו. אבל מה נשתומם היה החולה לראות, איך שאחרי ששתה סמי הרפואה של הרופא הזה, עוד התגברה המחלה, עד שכל גופו לקה בצרעת. ומכף רגלו ועד ראשו לא היה בו מתום וכפשע היה בינו ובין המות. אבל הרופא החכם הסביר לחולה את הענין, עד שנתברר לו כל הצורך. "להוי ידוע לך; ידידי, כי המחלה היתה ספונה וטמונה בתוך גופך. וכל הרפואות לא הועילו לרפאותך. ובשביל זה, הייתי מוכרח להשקותך סמים חריפים כאלה, שהמחלה תסור ממך לחלוטין". כן הענין ברשעים; אם אנו רואים, שהתחילו לפרוח; "קשעים כמו עשב" ו"כל פעלי און" צצים ועושה רשעה מצליחים; אות הוא, כי המחלה נתפשטה כבר החוצה ויש תקוה מעתה, כי יקויים בהם "להשקדם עדי עד". (חפץ חיים' עה"ת) ■

גם את בעלי ואת ילדי. עתה, משהשיבו לך את נשמתם, פנוי כל לבי לאהבתך".

"וימשלם לשנאיו אל פניו להאבידו" (דברים' ז י)

וברש"י ('שם'); 'בחיינו משלם לו גמולו הטוב, כדי להאבידו מן העולם הבא'. והנה ידוע, שלפיכך; 'שכר מצוה בהאי עלמא ליכא' מפני שבעוה"ז אין מקום לעריכת שלחן לעושי המצוות, שהלא; 'יפה שעה אחת של קורת רוח בעוה"ב, מכל חיי העוה"ז'. ומכיון שכן, שבוה העולם אין מקום לתשלומין, א"כ איך יצויר לשלם לרשע גמולו הטוב בעוה"ז? אולם ידוע, כי שטר ממלכתי קטן הערך, אפשר להחליפו אפילו בעיירה קטנה, יען כי מטבעות קטנים מצויים שם. אולם, מי שיש לו שטר ממלכתי רב הערך, העולה לכמה אלפים, עליו להחליפו רק באוצר המלך, כי הלא ערכו רב וסכומים גדולים אינם מצויים בעיירות קטנות. וכן הוא בעניני המצוות; "חז"ל אומרים במ"ר 'רות' (הובא ב'ילקוט' שם); 'לשעבר אדם עושה מצוה; נביא כותבה. ועכשיו אדם עושה מצוה; מי כותבה? אליהו ומלך המשיח והקב"ה חותם על ידיהם. שנאמר: "אז נדברו ירמי' ה' איש אל רעהו ויקשב ה' וישמע ויקתב" ('מלאכי' ג). א"כ, שטר כזה ששם ה' חתום עליו, איננו משתלם פה בעולם הקטן. וע"ז נאמר: "היום לעשותם" (דברים' ז) 'ולמחר,

גם על התורה שבע"פ וכבר נאמר בפרשת 'שמע': "ונדברת בם בשבתך בבידתך ובלכתך בדרך" (דברים' ו ז). המלה "בם" כוללת שתי אותיות, הרומזות לשני עמודי היסוד של תורת ישראל; האות 'ב' רומזת לתחילת התורה שבכתב: "בראשית ב' בראשית" ('בראשית' א); והאות 'מ' רומזת לתחילת התורה שבעל פה, למשנה הראשונה בש"ס: 'מאימתי קורין את שמע בערבית' ('ברכות' א). אנו מצויים איפוא מסיני, לקיים "נדברת בם", להגות יום יום בתורה שבכתב ובתורה שבע"פ, במתכונת המדויקת שנמסרה לנו מדורי דורות".

"ואתה את ה' אלקיך" (דברים' ו ה)

כתב ר' אברהם אבן עזרא זצ"ל: "ואתה את ה' החיבור. מצוה זו נסמכת לפסוק שלפניו: "שמע ישכאל ה' אלקינו ה' אקד", מאחר שאין לנו אלוך אחר, רק הוא לבדו, חייב אתה שתאבהנו, כי אין לנו אלוך אחר. מסופר על חפץ חיים זצ"ל, שבפטירת בנו ר' אברהם ז"ל, פתח וסיפר: "בצרות גירוש ספרד, היטלטלה משפחה אחת בלב ימים ואבי המשפחה נפטר בלב ים. האם הגיעה עם ילדיה למדבר שממה, הילדים כשלו במסעם בחום השמש והשרב, ברעב ובצמא, עד שנותרה עם בן אחד. השמש הכתה על ראשו וגם הוא נפח את נשמתו. קברה אותו בחולות, הצדיקה את הדין ואמרה: 'אהבתיך בוראי, אבל אהבתי

הגאולה

היום" ... הגביה ר' בנימין המגיד את קולו ואמר לחפץ חיים; "הנביא ישעיה אומר: "שמר מה מלילה שמר מה מליל אמר שמר אמתא בקר נגם לילה אם תבצעו פציו שבו אטינו" (כא, יא - יב) היהודים שואלים את הקב"ה שהוא שומר ישראל; "שמר מה מלילה שמר מה מליל" למה זה הלילה, הגלות, כה ארוכה? והשומר עונה: "אתא בקר" כבר היה בקר, כבר היה קץ, כבר היו כמה קצים, שהקב"ה המתין לכם. אבל "נגם לילה", אתם אחרתם את הבקר ובא לילה חדש". מה העצה, רבי? "העצה היא רק להתפלל! ובזה אכן מסתיים הפסוק: "אם תבצעו פציו, דהיינו: תפילה. כפי שמפרש שם רש"י: "אם תבקשו בקשתכם למהר הקץ" "שבו אטינו" תשובו בתשובה!" ... (להגיד' פרשת 'ואתחנן' בשם ר' שלום שבדרון זצ"ל) ■

והתחממו ואחרי זה כולם נרדמו, היה זה לקראת סוף הלילה. הלילה הארוך הסתיים, בינתיים האיר הבוקר, אבל בעונת החורף ברוסיה, שעות האור הן מועטות ואילו הנוסעים ישנו חזק, עד שהיום המעונן נגמר מהר והם לא התעוררו עד תחילת הלילה שאחריו. כך שכאשר התעוררו ראו שעדין חושך בחוץ, הלבנה זרחה מעליהם ומלמטה קרח וקור. אמרו עוד פעם קצת תהלים, שוחחו כמה שעות, שוב הוציאו יי"ש ושתו, שוב נרדמו במהלך כל היום והדבר חזר על עצמו; כשהם התעוררו משנתם שוב ראו את הלבנה ועדין היה חושך בחוץ... פנו הנוסעים לעגלון וקבלו: "מה קורה כאן? איך יתכן שהלילה כל כך ארוך?"... השיב להם העגלון: "איזה לילה ארוך? כבר היה יום, אבל אתם ישנתם אותו, בכל שעות היום. כבר עברו יומים, אבל אתם ישנתם בכל שעות

פעם בא רבי בנימין הצדיק המגיד מראדין, לבקר את החפץ חיים. פתח החפץ חיים ואמר: "אוי ווי, ר' בנימין, מה יהיה? גלות כה ארוכה, לילה כה חשוך!" ענה ר' בנימין: "רבי, אמשול לפניכם משל; פעם אחת באמצע חורף קשה יצאו כמה בעלי בתים לנסיעה ארוכה מפטרבורג לאודיסה, הנמשכת כמה ימים, הואיל ומדובר היה בעיצומו של החורף, נעשתה הנסיעה בעגלת שלג מיוחדת, שקורין לה 'שליטין', (מזחלה) רתומה לשני סוסים בריאים וחזקים, גם האנשים שישבו במרכבה התכוננו היטב לקור ולבשו מעילים כבדים, הנסיעה התחילה בלילה וכך נסעו ונסעו, במהלך הנסיעה גם אמרו קצת תהלים, שוחחו ביניהם, כך עברו מספר שעות, עד שהקור החל לחדור לעצמות. אחרי זה הוציאו קצת יי"ש כדי לחמם את העצמות, כולם אכן שתו

"נַחֲמוּ נַחֲמוּ עִמִּי יֹאמֵר אֱלֹקֵיכֶם"

"נַחֲמוּ נַחֲמוּ עִמִּי יֹאמֵר אֱלֹקֵיכֶם" (ישעיה' מ)

'לקו בכפלים ומתנחמים בכפלים'
(ילקוט שמעוני' ישעיהו' מ רמז תמד)
איכות רבה טמונה בכמות המועטת של דברי ה'ילקוט', אומר הגרש"ז מקלם זצ"ל בספרו 'הכמה ומוסר' (חלק ב, סימן רפה). נטייתו של האדם, לענג את עצמו ולדרוש טובת עצמו, הינה דבר חיובי ורצוי, שאם לא כן, לא היה הבורא יתברך מטביע בו טבע זה; ובודאי שאין הקב"ה מעניש על כך. על מה מעניש הקב"ה? על היות האדם, סכל וטפש.

ביאורם של דברים; בנוהג שבעולם, אדם הרוצה לשתות מים, לוקח כלי נקי ומוזג לתוכו מים נקיים ושותה. אם הכוס או המים אינם נקיים, הוא נמנע בדרך כלל מלשתותם. אולם בשעה שהוא צמא מאד, אינו מקפיד על נקיון הכלי. ויותר מכך, כאשר תוקף אותו צמא ממושך, הוא מוותר גם על נקיון המים. ולא זו בלבד, אלא מוכן הוא למצוץ כל דבר, אפילו הוא מאוס, בלבד שתמצא בו לחלוחית להשיב את נפשו. איש לא יתמה על כך, שכן כבר נאמר: **"נְכַל אֲשֶׁר לְאִישׁ יִתֵּן פְּעֵד נִפְשׁוֹ"** (איוב' ב). שונים הם פני הדברים, אם בעת צמא, ישתה האדם מים מלוחים, על כך בודאי לא יסלח לו, כי מעשה כסיל יעשה, שהרי בכך מקרב הוא את מיתתו. גם בענינו הדבר כן; בקשת התאוה

לענג את הנפש, אינה דבר שלילי, כי זהו טבע האדם, לבקש תענוג. אולם, מדוע יתנהג האדם ככסיל וישתה מים מלוחים?! הרי כל תאוות העולם הזה, הינן בחינת הכנה לבקש דבר נוסף אשר אין בידו למלא תענוגו. אדרבה, על ידי מילוי תאוותו, יצמא יותר ויכלה כחו. הנה לדוגמא; **הקנאה** - אין ביד המקנא, למנוע את טוב זולתו, רק הוא את בשרו יאכל. וכן **הכבוד** - תלוי בזולתו. וכמוהו גם **התאוה** - מכלה את הגוף וזקנה קופצת עליו. וכן כל שאר המידות הרעות.

לעומת זאת, המידות הטובות, אהבת המעלות וההרגל בהן, ברכה הם לאדם. גם אם בתחילה הם מרים ולא יחוש בהם תענוג, מכל מקום, לכשיתרגל בהם יבין, כי נופת צופים הם. דומה הדבר לחולה המתפתל ביסוריו וכאשר מגישים לו תרופה מרה, יזעק ויתמרמר ויאמר לרופאו: "כי אכזריים המה". אבל כעבור זמן מה, כאשר יווכח כי התרופות מביאות מזור למחלתו, יבין כי המר אמנם מתוק הוא. לכן, ענוש יענש האדם על פתיותו, על כך שאינו מבין את הטוב ואת התענוג האמיתי.

לפי זה; יתבארו הדברים הנאמרים בתפילה שחרית של שבת **'עם מקדשי שביעי, כולם ישבעו ויתענוגו מטובך ובשביעי רצית בו וקדשתו'**. שני דברים נדרשים, כדי שיהנה האדם מהאוכל שאוכל: **א. שלאוכל יהיה טעם טוב. ב. שיהיה לו חיך,** כדי להרגיש את טעמו של עונג שבת.

'עם מקדשי שביעי', בא לומר; שלעם הזה יש 'חיך', כדי לטעום את טעמו של עונג שבת. **'ובשביעי רצית בו וקדשתו'**, השבת עצמה, יש לה טעם ועונג נפלאים למתרגל בה. על זה נאמר: **"אֲתִי עֲזְבוּ מְקוֹר מַיִם חַיִּים"** (ירמיה' ב). עזבו מקור שהוא טוב שאין כמותו ונובע תמיד ללא הפסקה, בהעדיפם מים מכונסים שאינם טובים וגם יש להם סוף. גם תענוג התאוה אינו טוב ויש לו קצבה.

זוהי משמעות **'לקו בכפלים'**; **מחפשים ואינם מוצאים ומצטערים על כך.** בנוסף לזה; **כאשר כבר מוצאים, שותים מים מלוחים.** **'ומתנחמים בכפלים'**; אחרי שיתנחמו יבקשו רוחניות. וכבר בעת בקשתם ישמחו, כמו שנאמר: **"יִשְׂמַח לֵב מְבַקְשֵׁי ה'** (תהלים' קה). וכאשר ימצאו, יזכו לשמחה נוספת, כי המים שישתו יהיו מים חיים.

העולם כולו, תר אחרי תענוגות, שירים ומחולות. ועוד כהנה וכהנה. כל זה הוא בבחינת; **"תִּנוּ שֶׁכָּר לְאוֹד נִינוּ לְמִרְיָהּ נֶפֶשׁ"** (משלי' לא). הם מחפשים דרכים לדחות את מרירות הלב שבקרבם, הנובעת מעניני העולם הזה. הגר"א זצ"ל, למשל, לא ביקש מעולם אמצעים כאלה, כי לבו היה מלא שמחה ועונג מעסקיו הטובים, לבקש חכמת התורה המשמחת לב. כמו שנאמר: **"פְּקוּדֵי ה' יִשְׂרָאֵל מְשַׂמְחֵי לֵב"**. (תהלים' יט) **"התבונן בזה היטב"** מסיים ה'סבא' **"כי נפלא הוא"**. ■

>>> המשך מעמ' 2

בגדר חיובה, אבל עצמיות התפילה היא לכו"ע מדאורייתא וכל התורה מלאה ממנה והשפעתה וכחה של התפילה הם מציאות בבריאה. והן הן דבריהם ז"ל; **'גדולה תפילה, יותר ממעשים טובים. שאף משה רבינו לא נענה אלא בתפילה'**. דכחה של תפילה לפעול ולהשפיע בעצם, דבתפילה מלבד מה שהאדם מתבונן ומתחזק בידיעת ההשגחה הפרטית ושהכל בין לכלליות העולם וישראל ובין בכל פרט ופרט הוא מאתו ית', אך מצד שהוא הכניע את עצמו וכל כחותיו לבורא ית"ש והוא מתבטל לפניו, הרי הוא גם מכיר מאד ומודה לו ית' על כל החסדים שנעשו עמו מעודו ועד עתה, בלי שקדמה לו שום עבודה ומבלי שקדם לו איזה חיוב אליו. ובוה שמתקשר להבורא ית"ש ומודה לו על כל חסדיו ויודע שהכל טובתו, **'אם חסד אשירה משפט אשירה'** ומקיים חובת; **'חייב אדם לברך על הרעה, כשם שמברך על הטובה'** (ברכות' נד). ואין לו ח"ו ענין

של תרעומת וטרונאי על הנהגתו ית' וביותר שמכיר דלית ליה מדגרמיה כלום וגם שאין מגיע לו מאומה והכל הוא חסד מהבו"ת, מתוך זה כל מאווי ודרישותיו מועטים הם וקל לו לעמוד נגד יצרו. **כתיב** (משלי' כח); **"מְסִיר אָזְנוֹ מִשְׁמַע תוֹרָה גַם תִּפְלְתוּ תוֹעֵבָה"**. הנה התפילה היא לרצון ונחת רוח לפני הקב"ה ובקרבתו כתיב: לריח ניחוח, **'נחת רוח לפני שאמרת ונעשה רצוני'** ותפלה היא במקום הקרבתו ובוה ש"מְסִיר אָזְנוֹ מִשְׁמַע תוֹרָה", לא זו בלבד שתפילתו אינה לרצון ונחת רוח, אלא שהיא נהפכת ל"תוֹעֵבָה" ובתורה נקראו תועבה העוונות היותר חמורים והרי שיש בתפילתו של ה"מְסִיר אָזְנוֹ מִשְׁמַע תוֹרָה" משום עוון חמור. דהנה ענין הכניעה בתפילה הוא יסודה של התפילה, דהיא בגדר עומד לפני הקב"ה ונושא ונותן עמו והנה כשיעמוד אדם לפני מלך ב"ו ומכש"כ לפני מלך בכיפה, הרי מפקד ומתבטל מאד ומכש"כ בדרגין לאין שיעור. שבעמוד האדם לפני ממה"מ הקב"ה, שמדבר עמו ומבקש עניניו, עאכו"כ שצריך שיתמלאו

כל בתי נפשו כניעה והתבטלות בתכלית. ומעתה, מאחר דמצד עמידתו לפני המלך ראוי שיהיה בתכלית ההתבטלות והאימה מלפניו, אם בשעה זו שעומד לפניו ומבקש עניניו, הרי הוא מבזה דבריו ומסיר אזנו משמוע מה שהמלך מדבר אליו ומצוהו ומבקשו, הרי זו עזות נוראה מאד וחסרון דעת ואין זה כלל מכוונות ענין התפלה. ולא לבד שלא שייך שתתקבל אלא שנקראת תועבה. דהיתכן שיבזה דבר המלך ולא ישמע מה שהמלך מדבר אליו ומצוהו ומבקש ממנו ובעת הזאת יעמוד לפני המלך לבקש צרכיו וירצה שהמלך ישמע לו ויעש בקשתו? ואם עושה כן, הרי זו עזות נוראה מאד וחסרון דעת ובהכרה. ואין תפילה כזו כלל מעיקר כונת התפילה. ולא זו בלבד שאינה מתקבלת, אלא שיש בה עוון חמור שנקראת **'תוֹעֵבָה'**, הדבר המוזכר על העוונות היותר חמורים. ומעתה לימוד גדול בפרט לעוסקים בתורה, שהעמל בתורה נקל להם יותר, עד כמה צריכים להתחזק בתורה, גם מצד ענין התפילה. (משנת רבי אהרן). ■

במלון "יפה נוף ערד" נופש 'בין הזמנים' סוכות

עם הרב אמנון יצחק שליט"א

מיום ראשון עד יום רביעי * 3 לילות

נותרו חדרים אחרונים לכאן ח"י כפלים לילה ראשון חנם לילה שני 500 ש"ח לזוג אפשרות ללילה אחד

כ"ה-כ"ח תשרי 23-26/10/11

פנסיון מלא 3 ארוחות

הרצאות, בריכה, פעילות לילדים

רישום בטלפון 03-6777779

טיול לקברי הצדיקים

עם הרב אמנון יצחק שליט"א

ביום ראשון כ"ח אב 28/08/11

מירון - קבר רשב"י

טבריה - רמב"ם, ר' מאיר בעל הנס

14:00 ארוחת צהרים - במלון 'פלטרין' בטבריה

15:15 תפילת מנחה

15:30 הרצאת הרב אמנון יצחק שליט"א

יציאה מנקודות האיסוף בשעה 7:30 בדיוק!

בני ברק-רח' מתתיהו 10 ירושלים-בניני האומה'

הישיבה בהפרדה מלאה!

ההרשמה במשרדי 'שופר' רח' מתתיהו 10 בני ברק

03-6777779 בין השעות 09:00-15:30

זכאי "כח כפלים" חינוך! "חי כפלים" 50% הנחה

תחנת הרשמה לתלמידים/ות

לכל הגילאים לפנימיות ובתי ספר תורניים

לבעלי/ות תשובה בכל רחבי הארץ

עמותה הרב ניסים שובע 050-4188650

מכצע 3 DVD 2-10 ש"ח בלבד

03-6777779

התקליטור העולמי

לאור הצמאון הרב,

הוחלט לכסות את כל בתי האב בישראל

1,750,000 ^{DVD} שיחולקו חינם

ניתן לרכוש מנית זכות בסך 4000 ש"ח בלבד!

להתחלת המבצע אפשרות עד 10 תשלומים

הדיסק כולל בתוכו:

כל ספרי חברותא של הרה"ג יעקב שולביץ שליט"א פרוש ליתלמוד בבלי.
כל ספרי הרה"ג אברהם חיים עדס שליט"א: ארבעת המינים, דיני רפואה
בשבת, שמיטה, חנוכה, שבת בתפארתה, דיני דרבנן, פאת זקנך ועוד...
עם ציורים ופוסטרים.

כל ספריו של הרה"ג יעקב לוגסי שליט"א: ברומו של עולם 10 כרכים, עמלנו,
אגרת לבת ישראל, נפשי בשאלתי, ישראל סגולתו, ואני תפילתי, מלמדים,
מראות, משפט, מלאכת ה', בעקבתא דמשיחא, שערי פרנסה...
כל ספרי הרה"ג משה אבגי שליט"א סדרת 'חכמת המצפון' כולל מועדים.
וכל ספרי הכשרות של הרה"ג מרדכי עזרן שליט"א.

בנוסף הספרים: משניות, רמב"ם, טור, שלחן ערוך וחסד לאברהם.
עם סרטי DVD של הרה"ג אמנון יצחק שליט"א והספרים:
עולם התשובה, העיתונאי, הרצל והציונות ועוד.

לתרומות
צלצלו

03-6777779